

Lappajärven ja Evijärven kalastustiedustelu 2020

Säännöstelyluvan mukainen velvoitetarkkailu

LINUS LÄHTENMÄKI

Lappajärven ja Evijärven kalastustiedustelu 2020

Säännöstelyluvan mukainen velvoitetarkkailu

LINUS LÄHTEENMÄKI

RAPORTTEJA 41 | 2021

Lappajärven ja Evijärven kalastustiedustelu 2020

Säännöstelyluvan mukainen velvoitetarkkailu

Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Taitto: Mika Tolonen

Kansikuva: Mika Tolonen

Kartat: Anna-Maria Koivisto

2. korjattu painos

ISBN 978-952-398-023-5 (PDF)

ISSN 2242-2846

ISSN 2242-2854 (verkkajulkaisu)

URN:ISBN: 978-952-398-023-5

www.doria.fi/ely-keskus

Sisältö

1 Johdanto	4
2 Aineisto ja menetelmät	5
3 Tulokset ja tarkastelu	6
3.1 Kalastajien määrä	6
3.2 Pyyntimuodot ja pyyntiponnistus	7
3.2.1 Vapaa-ajankalastus	7
3.2.2 Kaupallinen ja hoitokalastus.....	8
3.3 Saaliit tärkeimmässä pyyntivesistössä	9
3.3.1 Vapaa-ajankalastus	9
3.3.2 Kaupallinen ja hoitokalastus.....	11
3.4 Kuhan, siian ja taimenen kokonaissaaliit tiedustelluissa vesistöissä	12
3.5 Kalastajien mielipiteet kala- ja rapukantojen tilasta	12
3.6 Kalastusta haitanneet tekijät	14
3.7 Vapaamuotoinen palaute	15
4 Vertailu aiempiin tuloksiin	16
4.1 Tavoitettujen kalastajien määrä	16
4.2 Saalisosuudet pyyntivälineittäin	16
4.3 Saalisosuudet lajeittain	18
4.4 Kalastajien mielipiteet kalakantojen tilasta.....	19
4.5 Istutettujen lajien saalisarviot vapaa-ajankalastajilla	19
5 Yhteenveto	20
Lähteet	21
Liitteet	22
Liite 1. Tiedustelulomake	22
Kuvailulehti	26

1 Johdanto

Valtiolle on myönnetty lupa Lappajärven ja Evijärven vedenkorkeuden säännöstelyyn 15.11.1954. Samalla määrättiin korvaamaan säännöstelystä kalastukselle aiheutunut vahinko myöhemmin tehtävän katselmuksen perusteella. Runsaat kolme vuosikymmentä myöhemmin valtio määrättiin istuttamaan kalaa vuosittain ja tarkkailemaan istutusten vaikutuksia kalastukseen ja kalastoon korvauksena säännöstelystä aiheutuneista haitoista (LSVEO 77/1986/2 ja KHO 2099). Lupapäätöksen mukaan yksikesäistä siikaa tuli istuttaa vuosittain Lappajärveen 180 000 kpl, Välijokeen 20 000 kpl, Evijärveen 30 000 kpl ja Ähtävänjoen yläosalle 10 000 kpl ja lisäksi Lappajärveen vähintään 20 cm pituista taimenta 6 000 kpl. Lupapäätöksen mukaisia istutuksia tehtiin vuosina 1989–1997. Vuodesta 1998 alkaen istutukset muuttuivat merkittävästi, sillä Välijoelle ja Ähtävänjoelle istutuslajiksi vaihdettiin taimen ja puolet Evijärven siikaistukkaista korvattiin yksikesäisillä kuhilla. Vuodesta 2008 lähtien istutuksia muutettiin ensiksikin siten, että puolet Lappajärven taimenvelvoitteen arvosta toteutettiin Vimpelinjokeen eli Savonjokeen tehdyillä taimenen kaksivuotiailla vaelluspoikasilla lajin luontaisen lisääntymisen tukemiseksi. Toisena muutoksena kuha vaihdettiin taimeneen Evijärvellä kuhaistutusten heikon tuoton takia. Vuodesta 2016 lähtien Vimpelinjoen taimenistukkaat ovat olleet yksivuotiaita, sillä niillä katsottiin olevan kaksivuotiaita paremmat mahdollisuudet olla jäämättä saaliiksi pian istutuksen jälkeen. Evijärven siikaistutuksista luovuttiin heikon tuottavuuden takia ja ne vaihdettiin kuhaan Evijärven-Kortesjärven kalastusalueen ja Evijärven osakaskuntien puoltamina.

Vuodesta 2016 alkaen istutuksia ja niiden vaikutuksia on tarkkailtu kalatalousviranomaisen 2.3.2017 hyväksynnän suunnitelman mukaan (POHELY/1268/5723/2016). Tarkkailusuunnitelman mukaan Lappajärven, Evijärven, Savonjoen, Välijoen ja Ähtävänjoen yläosan istutusten onnistuneisuutta, kalakantojen kehitystä ja säännöstelystä aiheutuvia haittoja kalastoon ja kalastukseen selvitetään kalastustiedustelulla. Tarkkailusuunnitelman ensimmäinen kalastustiedustelu tehtiin vuonna 2018 (Tolonen 2019). Tämä kalastustiedustelu koskee vuonna 2020 tapahtunutta kalastusta.

2 Aineisto ja menetelmät

Kalastusalueen kalasaaliita tiedusteltiin Metsähallitukselta (Tietoluovutus päätös MH 5858/2020) saaduilla osoite-tiedoilla. Osoitetiedot sisälsivät Lappajärven, Alajärven, Vimpelin ja Evijärven kunnissa asuvien kalastonhoitomaksun maksaneiden sekä Lappajärven yleisvesialueelle pyydysluvan ostaneiden henkilöiden osoitetiedot. Kalastus-hoitomaksun maksaneita oli mainituissa kunnissa yhteensä 613 vuonna 2020. Lisäksi 50 henkilöä oli hankkinut pyydysluvan Lappajärven yleisvesialueelle. Osa kalastonhoitomaksun maksaneista oli maksanut maksun kahdesti. Tiedustelu tehtiin ruokakuntakohtaisesti, joten vaikka osa kalastonhoitomaksun maksaneista asui samassa osoit-teessa, lähetettiin tiedustelu ainoastaan yhdelle satunnaisesti valitulle ruokakunnan jäsenelle. Kalastonhoitomak-sun maksaneille kirjanpitypyytäjille ei lähetetty tiedustelua. Kaksi tiedusteltavaa poistettiin väärän osoitteen vuoksi. Tiedusteltavien talouksien määrä oli 557. Vastaamattomille tiedusteltaville lähetettiin kaksi muistutuskirjettä eli postituskierroksia oli kolme. Tiedustelun postitukset tehtiin tammi-, helmi- ja maaliskuussa 2021.

Tiedustelulomakkeessa pyydettiin ilmoittamaan ruokakunnan kaikki pyyntivesistöt ja valitsemaan niistä tärkein (liite 1). Ruokakunnissa asuneiden ja kalastukseen osallistuneiden henkilöiden lukumäärää kysyttiin. Ruokakuntia pyydettiin myös ilmoittamaan, oliko kyseessä virkistys- vai kaupallinen kalastus. Vastaajaa pyydettiin ilmoittamaan saaliit ja pyyntiponnistukset lajeittain ruokakunnalleen tärkeimmästä vesistöstä. Siian, kuhan sekä taimenen koko-naissaalista selvitettiin erillisellä kysymyksellä, jossa oli mahdollista ilmoittaa kyseisten lajien saaliit kaikista tiedus-teluun kuuluvista vesistöistä eikä ainoastaan tärkeimmästä pyyntivesistöstä.

Siika-, kuha- sekä taimensaaliiseen kohdistuvassa kysymyksessä pyydettiin ilmoittamaan saalismäärät (kap-paleet ja massa (kg)) lajikohtaisesti vesistöittäin. Jos vastauksesta puuttui pyydettyjen lajien kappalemäärä tai la-jien massa, jouduttiin nämä korjaamaan. Puuttuvan tiedon täytössä käytettiin lajin vesistökohtaista keskimassaa, jonka avulla muunnettiin puuttuvat kappale- tai massatiedot.

Vapakalastuksen pyyntiponnistus laskettiin kertomalla kalastuskertojen lukumäärä käytössä olleiden vapojen keskimääräisellä lukumäärällä. Pyydyskalastuksen pyyntiponnistus laskettiin kertomalla pyyntipäivien lukumäärä pyydysten keskimääräisellä lukumäärällä. Osa kyseisistä tiedoista puuttui ja nämä jouduttiin korvaamaan eri ta-voin. Heittouistelun, pilkkimisen, onkimisen ja tuulastuksen osalta puuttuvat pyyntivälineiden lukumäärät korvattiin kalastukseen osallistuneiden henkilöiden lukumäärällä. Jos verkko- tai katiskapyynnissä tai vetouistelussa pyynti-välineiden lukumäärä puuttui, pyyntiponnistukset arvioitiin jakamalla vastanneen pyyntimuotokohtainen kokonais-saalis keskimääräisellä yksikkösaaliilla, jotka laskettiin täydellisistä havaintopareista kyseiselle pyyntimuodolle ky-seisessä vesistössä. Pyyntiponnistus arvioitiin samalla tavalla myös, jos pyyntipäivien lukumäärät puuttuivat tai sekä pyyntipäivien että pyydysten lukumäärät puuttuivat. Jos korvattu arvo oli pienempi kuin kalastajan ilmoittama pyyntipäivien tai pyydysten määrä, asetettiin puuttuvan havainnon arvoksi 1. Lopuksi laskettiin yksikkösaaliit jaka-malla pyyntimuoto- ja vesistökohtaiset kokonaissaaliit kokonaispyyntiponnistuksella.

3 Tulokset ja tarkastelu

3.1 Kalastajien määrä

Tiedusteluun vastasi yhteensä 300 taloutta, joiden osuus oli 54 % tiedustelluista. Ensimmäisen postituskierroksen jälkeen vastanneiden osuus oli 25 %, vastaava osuus toisen kierroksen jälkeen oli 45 %. Evijärvellä asuvien sekä Lappajärven yleisvesialueelle kalastusluvan hankkineiden vastausaktiivisuus oli korkeampi kuin muilla alueilla. Vimpelissä asuvien vastausaktiivisuus oli tiedusteltujen alueiden heikoin (taulukko 1).

Vastanneista talouksista yhteensä 160 kpl ilmoitti kalastaneensa tiedusteluun kuuluvissa vesistöissä vuonna 2020. Kalastaneiden osuus oli siten 53 % tiedusteluun vastanneista (taulukko 1). Vastanneiden määrä laski jokaisella postituskierroksella, kun taas kalastaneiden osuus vastanneista nousi kummallakin muistutuskierroksella. Suurin kalastaneiden osuus oli yleisvesialueelle luvan hankkineilla (90 %), Lappajärvellä asuvilla (85 %) ja Vimpelissä asuvilla (74 %), kun taas Alajärvellä asuvilla (29 %) oli selvästi pienin osuus. Kalastaneista yli puolet asui joko Lappajärvellä (44 kpl, 28 %) tai Alajärvellä (43 kpl, 27 %).

Taulukko 1. Vastanneiden, tiedusteltujen ja vuonna 2020 kalastaneiden ruokakuntien lukumäärät ja osuudet asuinkunnan (Alajärvi, Evijärvi, Lappajärvi, Vimpeli) tai kalastusalueen (Lappajärven yleisvesialueelle luvan ostaneet) mukaan sekä lisäksi vastanneiden ja kalastaneiden ruokakuntien lukumäärät ja kalastaneiden osuudet postituskierröksittäin.

	Alajärvi	Evijärvi	Lappajärvi	Vimpeli	Yleisvesi	Yhteensä	Kalastaneet, kpl	Kalastaneet, %
Vastanneet postitus 1, kpl	73	23	21	9	17	143	71	50 %
Vastanneet postitus 2, kpl	52	16	19	12	9	108	59	55 %
Vastanneet postitus 3, kpl	22	9	12	2	4	49	30	61 %
Vastanneet yhteensä, kpl	147	48	52	23	30	300	160	53 %
Tiedustellut, kpl	269	75	96	67	50	557		
Vastanneiden osuus tiedustelluista, %	55 %	64 %	54 %	34 %	60 %	54 %		
Kalastaneet, kpl	43	29	44	17	27	160		
Kalastaneiden osuus vastanneista, %	29 %	60 %	85 %	74 %	90 %	53 %		

Kalastaneissa ruokakunnissa asui 501 henkilöä, joista 267 henkilöä osallistui kalastukseen (taulukko 2). Ruokakunnissa asui keskimäärin 2,9 henkilöä, joista 1,6 osallistui kalastukseen. Asuinpaikkakuntien välillä ei ollut suurta vaihtelua kyseisissä tilastoissa. Kalastaneista ruokakunnista kuusi ilmoitti harjoittaneensa kaupallista kalastusta Lappajärvellä. Lisäksi yksi ruokakunta ilmoitti hoitokalastaneensa Evijärvellä. Suurin osa (95 %) kalastaneista ruokakunnista ilmoitti harjoittavansa virkistyskalastusta.

Taulukko 2. Vuonna 2020 kalastaneiden henkilöiden määrät ja niiden keskiarvot sekä kalastaneissa ruokakunnissa asuneiden henkilöiden määrät ja niiden keskiarvot asuinkunnan (Alajärvi, Evijärvi, Lappajärvi, Vimpeli) tai kalastusalueen (Lappajärven yleisvesialueelle luvan ostaneet) mukaan.

	Alajärvi	Evijärvi	Lappajärvi	Vimpeli	Yleisvesi	Yhteensä
Kalastaneita henkilöitä yhteensä, kpl	74	50	77	25	41	267
Ruokakuntiin kuuluvia henkilöitä yhteensä, kpl	159	93	134	47	68	501
Kalastaneita henkilöitä keskimäärin/ruokakunta, kpl	1,5	1,7	1,7	1,5	1,5	1,6
Ruokakuntiin kuuluvia henkilöitä keskimäärin, kpl	2,9	3,1	2,9	2,8	2,4	2,9

Kalastaneista ruokakunnista 85 % oli kalastanut Lappajärvessä, mikä tekee Lappajärvestä selvästi suosituimman kalastuskohteen (taulukko 3). Lappajärveä piti tärkeimpänä kalastusalueena 78 % kalastaneista ruokakunnista. Toiseksi suosituin kalastuskohde oli Evijärvi (21 %), jota piti tärkeimpänä kalastusalueena 13 % kalastaneista ruokakunnista. Välijoella oli kalastanut 22 ruokakuntaa (14 % kalastaneista ruokakunnista), Vimpelinjoella 13 (8 %) ruokakuntaa ja Ähtävänjoella 11 ruokakuntaa (7 %). Ainoastaan yksittäiset ruokakunnat pitivät Vimpelinjokea (7 kpl), Välijokea (6 kpl) tai Ähtävänjokea (2 kpl) tärkeimpänä kalastusalueena.

Taulukko 3. Eri vesistöissä vuonna 2020 kalastaneiden ruokakuntien lukumäärät. Ruokakuntia pyydettiin ilmoittamaan, millä tutkimukseen kuuluvilla vesistöillä ne olivat kalastaneet ja mikä oli tärkein kalastusalue.

	Lappajärvi	Väljoki	Evijärvi	Ähtävänjoki	Vimpelinjoki
Kalastaneiden ruokakuntien määrä	136	22	33	11	13
Tärkein kalastusalue	124	6	21	2	7

3.2 Pyyntimuodot ja pyyntiponnistus

3.2.1 Vapaa-ajankalastus

Lappajärveä tärkeimpänä kalastusalueena pitäneiden käytetyimpiä pyyntimenetelmiä olivat vetouistelu ja pilkkiminen, joita oli harjoittanut 42 % kalastaneista ruokakunnista (taulukko 4). Heittouistelu (35 %) oli lähes yhtä suosittu pyyntimenetelmä. Verkkoja oli käyttänyt noin 59 % kalastaneista. Suosituin verkko oli solmuväliltään 41–55 mm. Myös harvemmat verkot sekä muikkuverkot olivat suosittuja pyydyksiä.

Evijärvessä heitto- sekä vetouistelu olivat suosittummat pyyntimuodot. Myös pilkkiminen sekä onkiminen olivat suosittuja. Evijärvessä kalastaneista 38 % oli käyttänyt verkkoja, joista solmuväliltään 41–55 mm tai harvemmat olivat suosituimpia.

Väljoen suosituin pyyntiväline oli heittouistin, onki sekä katiska. Ähtävänjoella kalastaneista kaikki olivat kalastaneet ongella ja puolet heittouistimella, vetouistimella ja/tai pilkillä. Vimpelinjoessa kalastaneista suurin osa käytti perhovapaa ja/tai heittouistinta. Vimpelinjoessa pyydettiin myös muikkuverkoilla. Ravustaneita ruokakuntia oli neljä kappaletta, joista yksi ruokakunta ravusti Lappajärvessä, yksi Väljoessa ja kaksi Vimpelinjoessa.

Taulukko 4. Kutakin pyyntivälinettä tai -menetelmää vuonna 2020 käyttäneiden vapaa-ajankalastajien ja ravustajien osuus (%) vesistöittäin. Taulukon tiedot koskevat vastaajien tärkeintä tutkimukseen kuuluvaa kalastusvesistöä.

Pyyntiväline tai -menetelmä	Lappajärvi	Väljoki	Evijärvi	Ähtävänjoki	Vimpelinjoki
Muikkuverkko	14	0	0	0	14
Verkko 34-40 mm	2	0	5	0	0
Verkko 41-55 mm	29	0	24	0	0
Verkko yli 55 mm	15	0	10	0	0
Katiska	19	50	33	0	14
Rysä	3	0	0	0	0
Pitkäsiima	1	0	0	0	0
Syötti- ja iskukoukku	1	0	5	0	0
Heittouistin	35	83	52	50	57
Vetouistelu	42	33	52	50	14
Pilkki	42	33	48	50	14
Onki	19	50	38	100	14
Tuulastus	2	33	5	0	14
Rapumerta	1	17	0	0	29
Perhovapa	1	0	0	0	57

Lappajärven suurin seisovien pyydysten pyyntiponnistus oli 41–55 mm solmuvälin sekä yli 55 mm solmuvälin verkoilla. Katiskan pyyntiponnistus oli seisovien pyydysten vertailussa kolmanneksi suurin. Muikkuverkon, rysän sekä 34–40 mm solmuvälin verkon pyyntiponnistukset olivat alhaiset Lappajärvessä. Vetouistelun pyyntiponnistus oli aktiivisten pyyntivälineiden suurin. Vetouistelun pyyntiponnistus oli noin kolminkertainen verrattuna heittouistelun pyyntiponnistukseen. Pilkkimisen pyyntiponnistus oli aktiivisten pyyntimenetelmien kolmanneksi suurin. Pilkkimisen pyyntiponnistus oli melkein kaksinkertainen verrattuna onkimisen pyyntiponnistukseen Lappajärvessä.

Evijärvessä seisovien pyydysten suurin pyyntiponnistus oli katiskalla ja aktiivisten menetelmien suurin ponnistus oli vetouistelulla. Solmuvälin 41–55 mm verkon pyyntiponnistus oli kymmenkertainen toiseksi käytetyimmän solmuvälin eli yli 55 mm verkon pyyntiponnistukseen nähden. Pilkkimisen ja onkimisen pyyntiponnistukset olivat keskenään samaa kokoluokkaa.

Katiska oli ainoa passiivinen pyydys, joka oli käytössä Välijoessa. Katiskalla oli myös yhdessä heittouistimen kanssa vesistön suurin pyyntiponnistus. Ähtävänjoen pyyntiponnistukset olivat lähes samansuuruiset kaikilla pyyntimenetelmillä. Vimpelinjoessa perhokalastuksen pyyntiponnistus oli vesistön ylivoimaisesti suurin ja yli kymmenkertainen verrattuna heittouistelun pyyntiponnistukseen. Vimpelinjoessa käytettiin myös seisovia pyydyksiä kuten muikkuverkkoa ja katiskaa, joista katiskalla oli suurin pyyntiponnistus.

Taulukko 5. Tiedusteluun vastanneiden vapaa-ajankalastajien pyyntiponnistus heidän tärkeimmässä, tutkimukseen kuuluvassa kalastusvesistösään vuonna 2020.

Pyyntiväline tai -menetelmä	Lappajärvi	Välijoki	Evijärvi	Ähtävänjoki	Vimpelinjoki
Muikkuverkko	216				1
Verkko 34-40 mm	204		6		
Verkko 41-55 mm	3904		100		
Verkko yli 55 mm	1286		10		
Katiska	1058	371	421		60
Rysä	254				
Pitkäsiima	10				
Syötti- ja iskukoukku	6		240		
Heittouistin	1147	334	199	40	32
Vetouistelu	3532	39	390	40	20
Pilkki	704	4	127	40	10
Onki	376	135	153	44	20
Tuulastus	20	4			28
Rapumerta	2				20
Perhovapa	10				340

3.2.2 Kaupallinen ja hoitokalastus

Kuusi ruokakuntaa ilmoitti harjoittaneensa kaupallista kalastusta Lappajärvellä. Hoitokalastusta ilmoitti harjoittaneensa yksi ruokakunta Evijärvellä. Kaikki kaupallista kalastusta harjoittaneet olivat käyttäneet 41–55 mm solmuvälin verkkoja, kaksi kolmasosaa oli käyttänyt katiskaa, puolet pilkkivät, kolmasosa käytti rysää, heittouistinta sekä vetouistinta ja yksi oli käyttänyt yli 55 mm verkkoa. Hoitokalastuksessa käytettiin katiskaa, heittouistinta ja pilkkiä sekä lisäksi tuulastettiin.

Kaupalliset kalastajat käyttivät etenkin 41–55 mm solmuvälin verkkoja sekä katiskaa. 41–55 mm verkon pyyntiponnistus oli 19 140 ja katiskan 10 621 pyydysvuorokautta (taulukko 6). Seuraavaksi suurin pyyntiponnistus oli yli 55 mm verkolla, joka oli kuitenkin ainoastaan 4 % 41–55 mm verkon pyyntiponnistuksesta. Vapavälineistä vetouistelulla oli suurin pyyntiponnistus. Hoitokalastusta harjoittanut ruokakunta käytti pääsääntöisesti katiskaa, jonka pyyntiponnistus oli 1 998 pyydysvuorokautta. Hoitokalastuksessa käytettiin myös vapavälineitä, mutta näiden pyyntiponnistus jäi pieneksi.

Taulukko 6. Tiedusteluun vastanneiden kaupallista- tai hoitokalastusta harrastaneiden pyyntiponnistus (pyydysvuorokausi tai vapakalastuskerta) heidän tärkeimmässä, tutkimukseen kuuluvassa kalastusvesistössään vuonna 2020.

Pyyntiväline tai -menetelmä	Kaupallinen kalastus Lappajärvi	Hoitokalastus Evijärvi
Verkko 41-55 mm	19140	
Verkko yli 55 mm	844	
Katiska	10621	1998
Rysä	305	
Heittouistin	92	4
Vetouistelu	534	
Pilkki	70	2
Tuulastus		1

3.3 Saaliit tärkeimmässä pyyntivesistössä

3.3.1 Vapaa-ajankalastus

Vapaa-ajankalastajien keskimääräinen saalis ruokakuntaa kohden oli 119 kg Evijärvestä, 98 kg Ähtävänjoesta, 87 kg Lappajärvestä, 49 kg Välijoesta ja 32 kg Vimpelinjoesta. Suurimmat saaliit saatiin Lappajärvestä 41–55 mm ja yli 55 mm verkoilla, vetouistimella ja heittouistimella. Näiden pyyntimenetelmien yhteinen saalisosuus oli 72 % kokonaissaaliista (taulukko 7). Evijärvestä pyydettiin suurimmat saalismäärät katiskalla, vetouistimella sekä 41–55 mm verkolla, joiden yhteinen saalisosuus oli 74 % kokonaissaaliista. Välijoen saaliista 87 % pyydettiin heittouistimella, katiskalla ja vetouistimella. Ähtävänjoen saaliista 87 % pyydettiin pilkkimällä ja onkimalla. Vimpelinjoen saaliisuudesta 74 % pyydettiin muikkuverkolla ja perhovavalla. Lappajärvestä pyydettiin yksi jokirapu ja kaksi täplärapua (nämä puuttuvat taulukosta 7). Vimpelinjoesta pyydettiin kuusi jokirapua.

Taulukko 7. Vapaa-ajankalastajien saaliit eri pyyntivälineittäin tai -menetelminä heidän tärkeimmästä pyyntivesistöstään vuonna 2020.

Pyyntiväline tai -menetelmä	Saalis kg					Saalis %				
	Lappajärvi	Välijoki	Evijärvi	Ähtävänjoki	Vimpelinjoki	Lappajärvi	Välijoki	Evijärvi	Ähtävänjoki	Vimpelinjoki
Muikkuverkko	333				38	3,5	0,0	0,0	0,0	20,4
Verkko <34 mm						0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Verkko 34-40 mm	98		6			1,0	0,0	0,3	0,0	0,0
Verkko 41-55 mm	3040		307			32,3	0,0	13,5	0,0	0,0
Verkko yli 55 mm	933		17			9,9	0,0	0,7	0,0	0,0
Katiska	787	66	742		11	8,4	22,3	32,7	0,0	5,9
Rysä	139					1,5	0,0	0,0	0,0	0,0
Pitkäsiima	14					0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Syötti- ja iskukoukku	17		220			0,2	0,0	9,7	0,0	0,0
Heittouistin	944	145	136	15	13	10,0	49,0	6,0	7,7	7,0
Vetouistelu	1849	46	624	10	8	19,7	15,4	27,5	5,1	4,3
Pilkki	844	18	150	85	2	9,0	6,1	6,6	43,6	1,1
Onki	351	16	67	85	9	3,7	5,2	2,9	43,6	4,8
Tuulastus	47	6			0	0,5	2,0	0,0	0,0	0,0
Perhovapa	15				100	0,2	0,0	0,0	0,0	53,8
Rapumerta					5	0,0	0,0	0,0	0,0	2,7
Yhteensä	9409	296	2268	195	186	100	100	100	100	100

Lappajärvestä vapaa-ajankalastajat ilmoittivat saaneensa eniten haukea, jonka osuus oli 30 % saaliista (taulukko 8). Ahvenen sekä kuhan osuus saaliista oli 25 ja 23 %, kun taas lahnan osuus oli 8 %. Siian ja taimenen osuudet olivat 4 ja 1 % kokonaissaaliista. Yksi ruokakunta ilmoitti myös saaneensa järvilohen Lappajärvestä. Evijärven saaliista 38 % oli haukia, 28 % ahvenia, 18 % särkiä ja 12 % lahnoja. Välijoen saaliista 59 % oli haukia, 17 % ahvenia. Siian osuus Välijoen saaliista oli 3 %. Ähtävänjoen kokonaissaaliis koostui 67 % särjestä ja lahnosta. Vimpelinjoen saaliista 31 % oli taimenta ja 30 % haukea. Vimpelinjoesta pyydettiin myös harjuksia (22 %) ja ahvenia (12 %).

Taulukko 8. Vapaa-ajankalastajien saaliit lajeittain heidän tärkeimmästä pyyntivesistöstään vuonna 2020.

Laji	Saalis kg					Saalis %				
	Lappa-järvi	Väljoki	Evijärvi	Ähtävän-joki	Vimpelin-joki	Lappa-järvi	Väljoki	Evijärvi	Ähtävän-joki	Vimpelin-joki
Ahven	2360	51	624	35	23	25,1	17,2	27,5	17,9	12,4
Kiiski	68		5	5		0,7	0,0	0,2	2,6	0,0
Kuha	2150	18	1		5	22,8	6,1	0,0	0,0	2,7
Hauki	2857	175	865	25	55	30,4	59,1	38,1	12,8	29,6
Made	249	6	4			2,6	2,0	0,2	0,0	0,0
Lahna	759	27	282	40		8,1	9,1	12,4	20,5	0,0
Särki	277	10	415	90	5	2,9	3,4	18,3	46,2	2,7
Kuore	3		3			0,0	0,0	0,1	0,0	0,0
Muikku	244					2,6	0,0	0,0	0,0	0,0
Siika	335	9				3,6	3,0	0,0	0,0	0,0
Suutari			70			0,0	0,0	3,1	0,0	0,0
Salakka	35					0,4	0,0	0,0	0,0	0,0
Taimen	72				58	0,8	0,0	0,0	0,0	31,2
Järvilohi	2					0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Harjus					40	0,0	0,0	0,0	0,0	21,5
Yhteensä	9409	296	2268	195	186	100	100	100	100	100

Vapaa-ajankalastajien verkkojen yksikkösaaliit olivat Lappajärvessä pienemmät kuin muissa vesistöissä (taulukko 9). Katiskapyyynnissä Evijärven yksikkösaalis oli suurin. Vetouistelun suurin yksikkösaalis oli Evijärvellä, mutta heit-touistelun yksikkösaalis oli suurin Lappajärvellä. Yksikkösaaliita on haastava arvioida, sillä kalastajien määrä on pieni, tiedoissa on suurta vaihtelua eivätkä kaikki vastaukset ole tarpeeksi kattavia. Siten yksikkösaaliita voi pitää vain suuntaa antavana.

Taulukko 9. Vapaa-ajankalastajien yksikkösaaliit (kg/pyydysvuorokausi tai kg/vapakalastuskerta) eri pyyntivälineittäin tai -menetelmittäin heidän tärkeimmistä pyyntivesistöistään vuonna 2020.

Pyyntiväline tai -menetelmä	Lappajärvi	Välijoki	Evijärvi	Ähtävänjoki	Vimpelinjoki
Muikkuverkko	1,54				38,00
Verkko 34-40 mm	0,48		1,00		
Verkko 41-55 mm	0,78		3,08		
Verkko yli 55 mm	0,73		1,70		
Katiska	0,74	0,18	1,76		0,18
Rysä	0,55				
Pitkäsiima	1,40				
Syötti- ja iskukoukku	2,83		0,92		
Heittouistin	0,82	0,43	0,68	0,38	0,41
Vetouistelu	0,52	1,17	1,60	0,25	0,40
Pilkki	1,20	4,50	1,18	2,13	0,20
Onki	0,93	0,12	0,44	1,93	0,45
Tuulastus	2,33	1,50			0,00
Rapumerta	1,00				0,55
Perhovapa	1,50				0,29

3.3.2 Kaupallinen ja hoitokalastus

Noin 60 % kaupallisen kalastuksen saaliista Lappajärvessä oli saatu 41–55 mm verkoilla ja hiukan alle neljäsosa katiskoilla (taulukko 10). Kaupallisen kalastuksen yksikkösaalit olivat pienemmät kuin vapaa-ajankalastuksen muutoin paitsi katiskapyynnissä ja vetouistelussa. Kaupallisen kalastuksen saaliista 49 % oli kuhaa, 22 % särkeä, 10 % haukea, 8 % siikaa ja 8 % ahventa (taulukko 11). Lappajärven siian saalisosuus oli kaupallisilla kalastajilla kaksinkertainen (7,8 %) verrattuna vapaa-ajankalastajien osuuteen (3,6 %). Hoitokalastuksen kokonaissaaliista yli 99 % pyydettiin katiskalla Evijärvestä. Muita pyyntimenetelmiä olivat heittouistelu, pilkkiminen sekä tuulastus, joiden yhteenlaskettu saalis oli 0,3 % hoitokalastuksen kokonaissaaliista. Hoitokalastuksen saalis oli pääsääntöisesti särkeä.

Taulukko 10. Lappajärven kaupallisten kalastajien saaliit ja yksikkösaaliit (kg/pyydysvuorokausi tai kg/vapakalastuskerta) eri pyyntivälineillä tai -menetelmillä vuonna 2020.

Pyyntiväline tai -menetelmä	Saalis Kg	Saalis %	Yksikkösaalis
Verkko 41-55 mm	20034	60,1	0,63
Verkko yli 55 mm	1695	5,1	0,09
Katiska	7931	23,8	9,39
Rysä	3010	9,0	0,28
Heittouistin	190	0,6	0,62
Vetouistin	361	1,1	3,93
Pilkki	130	0,4	0,24
Yhteensä	33351	100	

Taulukko 11. Lappajärven kaupallisten kalastajien saaliit (kg) lajeittain vuonna 2020.

Laji	Saalis kg	Saalis %
Ahven	2642	7,9
Kuha	16400	49,2
Hauki	3382	10,1
Made	473	1,4
Lahna	553	1,7
Särki	7221	21,7
Kuore	1	0,0
Siika	2586	7,8
Suutari	92	0,3
Yhteensä	33350	100

3.4 Kuhan, siian ja taimenen kokonaissaaliit tiedustelluissa vesistöissä

Tiedusteluun sisältyi erillinen kysymys, jolla selvitettiin kuhan, siian ja taimenen kokonaissaaliita. Kysymyksen avulla useassa tutkimusvesistössä kalastaneet saattoivat ilmoittaa kyseisten lajien kokonaissaaliinsa kaikista kalastamistaan vesistöistä. Lappajärvessä kalastaneista ruokakunnista 64 % oli saanut kuhaa, 30 % siikaa ja 13 % taimenta. Kuhaa sai myös 15 % Vimpelinjoessa sekä 4 % Välijoessa kalastaneista ruokakunnista. Vimpelinjoessa kalastaneista 30 % oli saanut taimenta. Evijärvessä tai Ähtävänjoessa kalastaneista ruokakunnista kukaan ei ilmoittanut saaneensa kuhaa, siikaa tai taimenta.

Ilmoitetut kuhan, siian ja taimenen kokonaissaaliit eroavat virkistyskalastajien tärkeimmän pyyntivesistön saaliiden ja kaupallisen kalastuksen saaliiden summista (taulukot 8, 11 ja 12). Tämä eroavaisuus selittyy suurella todennäköisyydellä sillä, että osa vastanneista on epähuomiossa ilmoittanut tietonsa väärin tai puutteellisesti.

Lappajärvessä kalastaneiden massa- ja kappalemäärien perusteella saaliskuhat olivat kyseisessä vesistössä keskimäärin lähes kilogramman, siiat noin puolen kilogramman ja taimenet hieman yli 2 kilogramman painoisia. Välijoesta pyydetyn kuhan keskipaino oli 1,5 kilogrammaa, kun taas Vimpelinjoesta pyydetty kuhat painoivat keskimäärin hieman yli puoli kilogrammaa. Vimpelinjoesta pyydetty taimenet painoivat keskimäärin noin kolmasosakilogramman verran.

Taulukko 12. Kuhan, siian ja taimenen kokonaissaaliit kaikilla kalastaneilla vuonna 2020.

Laji	Kg/Kpl	Lappajärvi	Välijoki	Evijärvi	Ähtävänjoki	Vimpelinjoki
Kuha	Kg	18166	3			8
Kuha	Kpl	19133	2			14
Siika	Kg	2861				
Siika	Kpl	5645				
Taimen	Kg	167				58
Taimen	Kpl	78				172

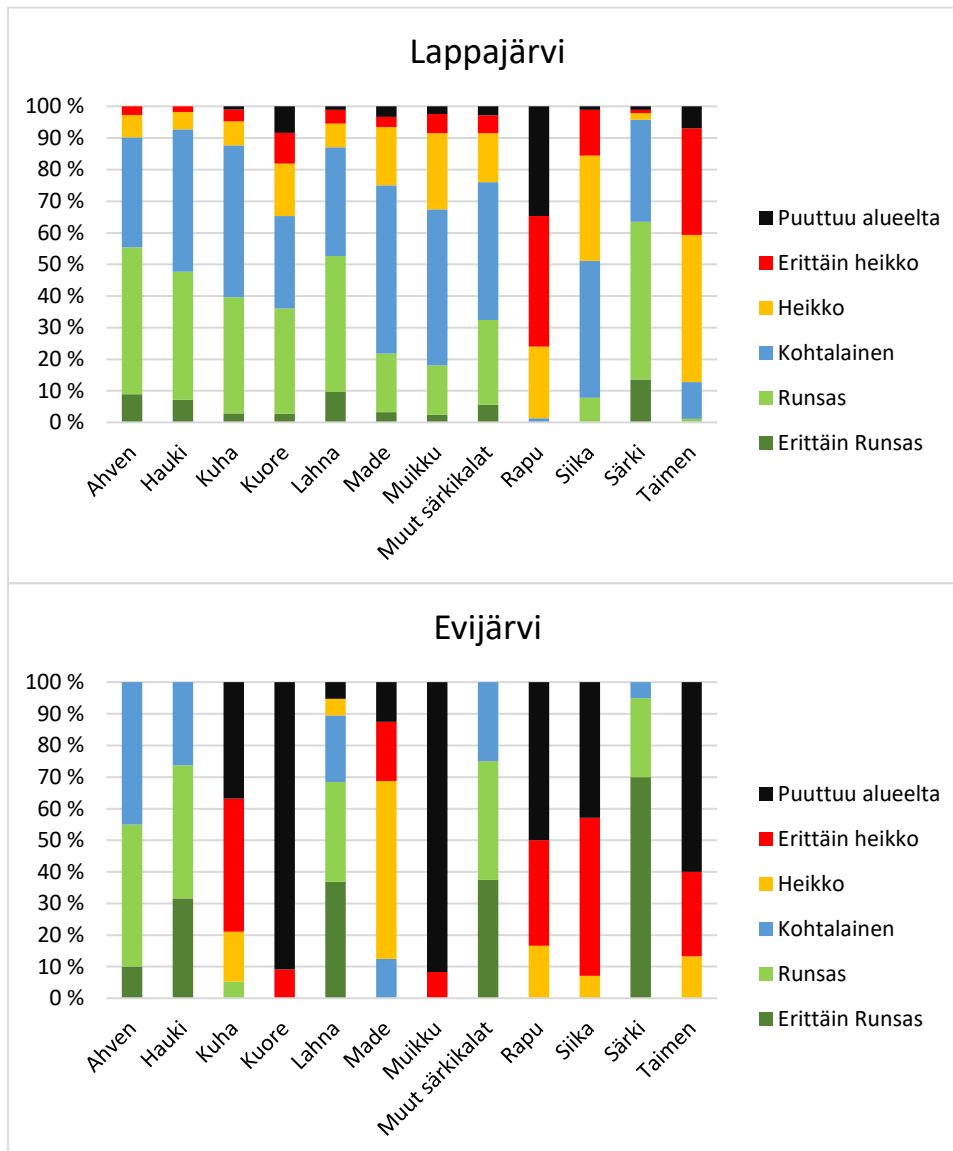
3.5 Kalastajien mielipiteet kala- ja rapukantojen tilasta

Yli puolet Lappajärvellä kalastaneista koki, että ahven, lahna ja särki olivat vähintään runsaita (kuva 1). Hieman yli 90 % vastanneista piti haukikantaa vähintään kohtalaisena. Vastaava osuus kuhalla ja lahnalla oli lähes 90 % ja särjellä 96 %. Vastanneista noin 75 % arvioi, että mateen sekä muiden särkikaloiden kuin särjen tai lahnan kantojen runsaus oli vähintään kohtalainen. Noin puolet vastanneista piti siian tilaa heikkona, erittäin heikkona tai ilmoitti siian puuttuvan alueelta. Vastanneista 87 % arvioi taimenen tilan olevan eriasteisesti heikko tai lajin puuttuvan alueelta. Vastanneista 99 % piti rapukantaa kadonneena, erittäin heikkona tai heikkona.

Evijärvellä kalastaneista kaikki arvioivat, että särjen, hauen, ahvenen ja muiden särkikaloiden kuin särjen ja lahnan kannat olivat vähintään kohtalaisia. Lähes 90 % vastanneista piti lahnakantaa vähintään kohtalaisena. Kaikki vastanneet arvioivat, että muikku-, kuore-, taimen-, rapu- ja siikakannat joko puuttuivat alueelta tai olivat erittäin

heikkoja tai heikkoja. Vastanneista 95 % piti kuhakantaa olemattomana, erittäin heikkona tai heikkona. Vastanneista 88 % piti madekantaa heikkona, erittäin heikkona tai kadonneena eikä se ollut kenenkään mielestä runsas.

Välijoessa kalastaneiden, kalakantojen tilaa arvioineiden ruokakuntien (3–6 kpl) mielestä haukea ja särkeä oli vähintään kohtalaisesti. Enemmistön (5/6) mielestä myös ahventa ja lahnaa (3/4) oli vähintään kohtalaisesti. Ravun, siian, taimenen ja muikun kantojen arvioitiin joko puuttuvan tai olleen erittäin heikkoja tai heikkoja. Kuhakan arvioitiin olevan korkeintaan kohtalainen. Ähtävänjoella kalastaneista kahdesta ruokakunnasta molemmat olivat sitä mieltä, että lahnan ja särjen kannat olivat runsaita ja ahvenen ja hauen kohtalaisia. Ainoa kantaa ottanut ruokakunta ilmoitti mateen, kuhan, muikun, kuoreen, siian, taimenen ja ravun puuttuvan Ähtävänjoelta. Vimpelinjoessa kalastaneiden ruokakuntien enemmistön mielestä ahventa, haukea, särkeä ja harjusta oli vähintään kohtalaisesti, vaikka tiedustelussa ei suoraan kysytty harjuksen runsaudesta. Enemmistön mielestä Vimpelinjoen taimenkanta oli heikko (3/7) tai kohtalainen (2/7), kun yhden mielestä se oli runsas ja toisen mielestä laji puuttui kokonaan. Vimpelinjoen rapukanta arvioitiin joko kohtalaiseksi tai erittäin heikoksi.

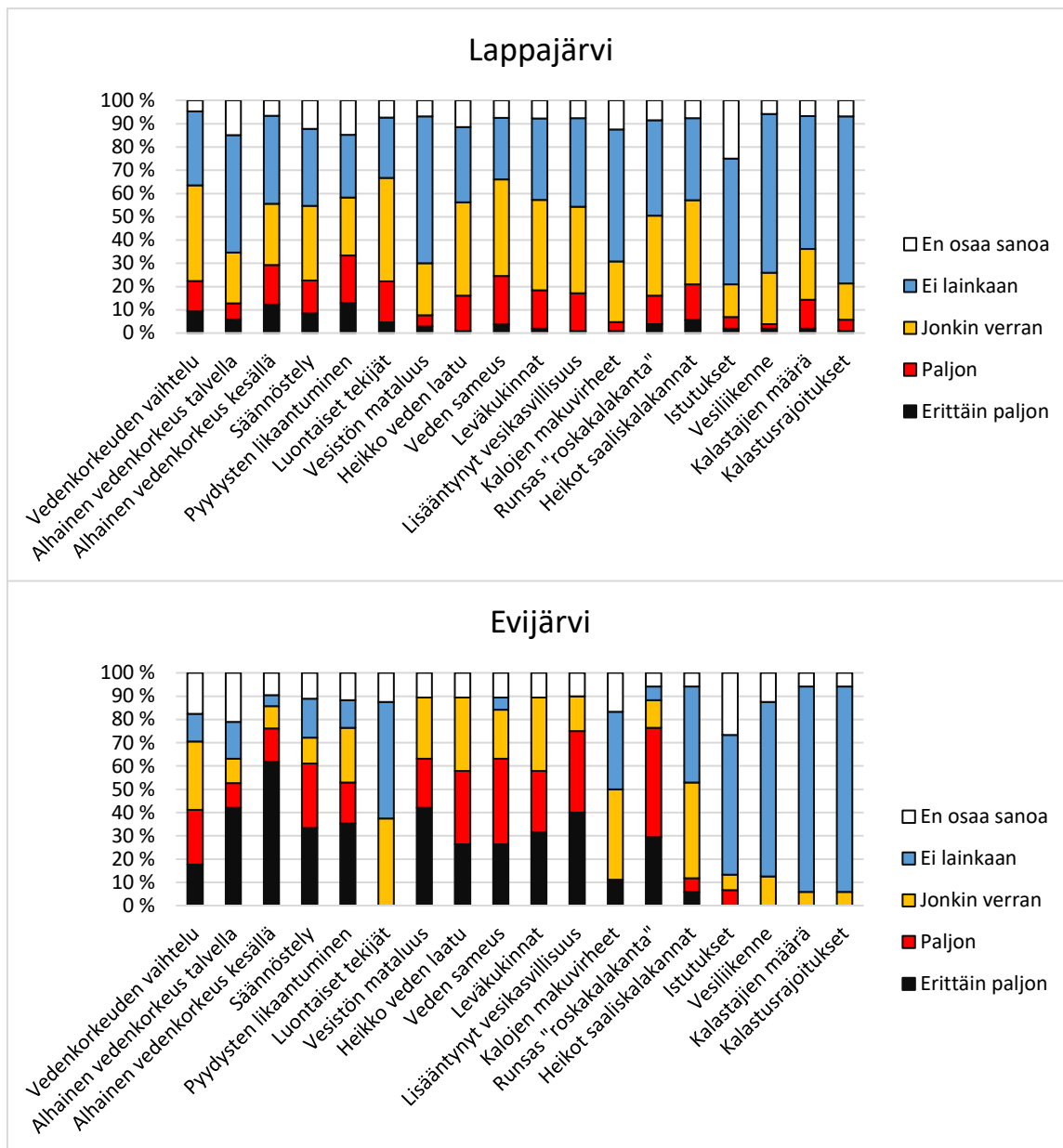
Kuva 1. Ensijaisesti Lappajärvellä tai Evijärvellä vuonna 2020 kalastaneiden arviot kala- ja rapukantojen runsaudesta.

3.6 Kalastusta haitanneet tekijät

Lappajärvellä kalastaneiden enemmistön mielestä kalastusta haittasi vuonna 2020 vedenkorkeuden vaihtelu, alhainen vedenkorkeus kesällä, säännöstely, pyydysten likaantuminen, luontaiset tekijät, heikko vedenlaatu, veden sameus, leväkukinnat, lisääntynyt vesikasvillisuus ja heikot saaliskalakannat (kuva 2). Kalastusrajoitukset, istutukset, vesiliikenne, kalojen makuvirheet ja vesistön mataluus haittasivat vähiten Lappajärven kalastajia.

Evijärvellä kalastaneista noin 90 % ilmoitti alhaisen kesäisen vedenkorkeuden, vesistön mataluuden, heikon vedenlaadun, leväkukintojen, lisääntyneen vesikasvillisuuden ja runsaan ”roskakalakanta” haitanneen kalastusta. Harvoille haittaa aiheutti kalastajien määrä, kalastusrajoitukset, vesiliikenne ja istutukset.

Välijoessa kalastaneita haittasi etenkin pyydysten likaantuminen, heikko vedenlaatu, veden sameus sekä lisääntynyt vesikasvillisuus. Ähtävänjoessa kalastaneet ilmoittivat heikon vedenlaadun ja veden sameuden haitanneen kalastusta paljon tai erittäin paljon. Enemmistöä Vimpelinjoessa kalastaneista haittasi vesistön mataluus ja alhainen vedenkorkeus kesällä.

Kuva 2. Ensisijaisesti Lappajärvellä tai Evijärvellä kalastaneiden arviot kalastusta haitanneista tekijöistä vuonna 2020.

3.7 Vapaamuotoinen palaute

Vapaamuotoista palautetta antoi yhteensä 59 ruokakuntaa, joista 39 kalasti Lappajärvellä, 11 Evijärvellä, 4 Välijoella, 1 Ähtävänjoen yläosalla ja 4 Vimpelinjoella. Tämän lisäksi palautetta saatiin 10 kalastamattomalta ruokakunnalta.

Lappajärvellä useat olivat huolissaan liian voimakkaasta pyynnistä. Etenkin verkkojen määrän arvioitiin vaikuttavan negatiivisesti ahven-, kuha- sekä siikakantaan Lappajärvessä. Voimakkaan verkkopyynnin vuoksi kuhan ilmoitettiin olevan alamittaista. Moni vastanneista haluaisi saada pyyntimerkinnet kuntoon, koska verkkojen huonot merkinnet vaikeuttivat uistelua sekä veneilyä Lappajärvessä. Kuhan istutusta toivoi neljä vastannutta. Lokkikannan suuruutta, Lappajärven rehevöitymisongelmaa sekä puuttuvaa kalastuksenvalvontaa moittivat yksittäisen vastaajat. Yksi vastannut piti myös vesiliikennettä liian suurena. Toinen piti ”roskakalan” poistoa tarpeellisena.

Evijärvestä kalastaneiden palautteista suurin osa koski Evijärven alhaista vedenpintaa ja sen nostotarvetta. Viiden vastaajan mielestä Evijärveen pitäisi istuttaa kuhaa heikon kuhakannan takia. Evijärven huonoa vedenlaatua moitti kaksi vastannutta. Yksi vastannut piti ”roskakalan” poistoa tarpeellisena Välijoessa. Toinen piti vesiliikenteen rajoittamista tarpeellisena. Sekä Välijoelle että Ähtävänjoelle toivottiin koskialueiden kunnostuksia taimenkantaa varten. Yksi vastanneista ilmoitti, että Ähtävänjoen vesi on ollut paikoin todella humuspitoista. Vimpelinjoessa kalastanut ruokakunta ilmoitti huolensa siitä, että pienet taimenet ongitaan ruokapöytään ja toivoi lisää valvontaa alueelle.

4 Vertailu aiempiin tuloksiin

4.1 Tavoitettujen kalastajien määrä

Vuoden 2020 saaliita tiedusteltiin viime tiedustelun tapaan Metsähallitukselta saaduilla osoitetiedoilla, jotka käsittivät Lappajärven, Alajärven, Vimpelin ja Evijärven kunnissa asuvat kalastonhoitomaksun maksaneet ja Lappajärven yleisvesialueelle pyydysluvan ostaneet. Vuosien 2009 ja 2013 tiedusteluissa käytettiin väestökisteripohjaista otantaa, jota täydennettiin eri osakaskunnilta kalastusluvan ostaneiden osoitetiedoilla. Eri vuosina tiedusteltiin eri vesistönsien saaliita, ja esimerkiksi vuosina 2000 ja 2006 tiedusteltiin vain Lappajärven saaliita (taulukko 13). Väestökisteripohjaisissa tiedusteluissa oli 500 talouden otanta vuosina 2001 ja 2004, kun muulloin käytettiin 1 000 talouden otantaa. Väestökisteripohjaisissa tiedusteluissa oli mukana lähikuntien vakinaisia talouksia ja mökkitalouksia.

Vuoden 2020 tiedusteluun vastasi 160 kalastanutta taloutta. Vastanneiden talouksien lukumäärä oli hiukan suurempi kuin edellisessä tiedustelussa, mutta vuonna 2018 tiedusteltujen talouksien lukumäärä oli noin puolet pienempi. Vuonna 2020 ensisijaisesti Lappajärvellä kalastaneita talouksia tavoitettiin 124 kpl, mikä on noin kolme neljäsosaa vuosina 2000 ja 2006 kalastaneiden määrästä ja kolmannes vuosina 2009 ja 2013 kalastaneiden määrästä. Evijärvellä vuonna 2020 kalastaneita tavoitettiin 21 kpl, mikä on viisi enemmän kuin vuonna 2018 mutta vain 15–46 % aiempien tiedustelujen tavoittamasta määrästä. Ainoastaan murto-osa tiedusteluun vastanneista talouksista oli kalastanut ensisijaisesti Välijoessa, Ähtävänjoessa tai Vimpelinjoessa. Myös viime tiedustelussa vuonna 2018 tavoitettiin vain niukasti ensisijaisesti Välijoella tai Vimpelinjoella kalastaneita, eikä Ähtävänjoen yläosalla ensisijaisesti kalastaneita tavoitettu lainkaan.

Väestökisteripohjaisella tiedustelulla on tavoitettu useampia kalastaneita kuin kalastonhoito-maksurekisterillä, mutta väestökisteripohjainen tiedustelu edellyttää hyvin suuria postitusmääriä. Esimerkiksi vuoden 2013 tiedusteluun vastasi kolmen postituskierroksen jälkeen vakinaisista talouksista vain 55 %, joista oli kalastanut 21 %. Vuoden 2018 tiedusteluun vastasi 62 % tiedustelluista, joista 66 % oli kalastanut tutkimusalueella. Vuoden 2020 tiedusteluun vastanneiden osuus oli kuitenkin alhaisempi kuin edellisessä tiedustelussa. Vuoden 2020 tiedusteluun vastasi 54 % tiedustelluista, joista 53 % oli kalastanut tutkimusalueella.

Taulukko 13. Tiedusteluihin vastanneiden kalastaneiden talouksien määrä ensisijaisten kalastusvesistöjen mukaan jaoteltuina eri vuosina. Perusjoukko V=väestökisteri, L=osakaskunnalta pyydysluvan ostaneet, K=kalastonhoitomaksun maksaneet tai Lappajärven yleisvesialueelle luvan ostaneet.

	2000	2001	2002	2004	2006	2009	2013	2018	2020
Lappajärvi	170 (V)	-	123 (V)	-	165 (V)	397 (V49, L348)	341 (V100, L241)	89 (K)	124 (K)
Evijärvi	-	69 (V)	46 (V)	82 (V)	-	137 (V31, L106)	110 (V37, L73)	16 (K)	21 (K)
Välijoki	-	9 (V)	7 (V)	10 (V)	-	17 (V6, L11)	30 (V10, L20)	4 (K)	6 (K)
Ähtävänjoen yläosa	-	9 (V)	9 (V)	12 (V)	-	9 (V0, L9)	10 (V6, L4)	0 (K)	2 (K)
Vimpelinjoki	-	-	22 (V)	-	-	-	-	5 (K)	7 (K)
Yhteensä	170	87	207	104	165	560 (V86, L474)	491 (V153, L338)	114	160

4.2 Saalisosuudet pyyntivälineittäin

Vapaa-ajankalastajat saivat Lappajärvestä vuonna 2020 verkoilla suuremmat saalisosuudet kuin viime tiedustelussa (taulukko 14). Saalisosuuden nousu näkyi kaikilla verkoilla. Myös katiskan, rysän ja ongen saalisosuudet olivat suuremmat kuin aiemmin. Heittouistelun, vetouistelun, pilkin sekä tuulastuksen saalisosuudet olivat vuoden 2018 tiedustelua pienemmät. Heitto- ja vetouistelun saalisosuudet olivat kuitenkin suuremmat kuin vuoden 2013 ja aikaisempien tiedustelujen saalisosuudet. Pilkinnän saalisuus vuonna 2020 oli puolet vuoden 2018 tiedustelun saalisuuksista. Evijärven saaliista suurin osa pyydettiin katiskalla ja vetouistimella. Katiskapyynnin osuus oli vuotta 2018 suurempi ja samaa luokkaa kuin sitä aikaisemmissa tiedusteluissa. Verkkojen saalisuus oli Evijärvessä alhainen, mutta etenkin 41–55 mm solmuvälin verkolla saatiin huomattavasti suurempi osuus kuin vuonna

2018 (taulukko 15). Kyseisen solmuvälin saalisosuus oli samaa luokkaa kuin vuonna 2009. Myös ongella, pitkäsii-
malla ja pilkillä oli suuremmat saalisosuudet vuonna 2020 kuin edellisessä tiedustelussa. Vuoden 2018 saaliista
valtaosa pyydettiin vetouistelulla, kun taas vetouistelun osuus saalista oli 28 % vuonna 2020.

Passiivisten pyydysten eli verkkojen ja katiskan saalisosuuden lasku sekä heitto- ja vetouistelun saalisosuu-
den nousu heijastelevat kalastuksessa tapahtuneita valtakunnallisia muutoksia viimeisen vuosikymmenen aikana.
Luonnonvarakeskuksen tilastojen mukaan vapaa-ajankalastuksessa heitto- ja vetouistelleiden asuntokuntien
osuus oli ennätysellisen suuri vuoden 2016 tiedustelussa, kun taas verkko- ja katiskakalastaneiden osuus oli
2000-luvun alhaisimpia (Suomen virallinen tilasto 2019).

Muutokset Lappajärven pyyntivälinekohtaisissa saalisosuuksissa saattoivat osittain aiheutua otannassa tapah-
tuneista muutoksista. Vuosien 2009 ja 2013 tiedusteluvastaukset saatiin useilta sadoilta osakaskuntien pyydysl-
van ostaneilta, kun taas vuoden 2018 tiedusteluun vastasi vain 19 yleisvesialueelle pyydyslupan ostanutta ja vuo-
den 2020 tiedusteluun vastasi 30. Kalastonhoitomaksun maksaneissa on saattanut olla selvästi vähemmän passii-
visilla pyydöksillä pyytäneitä kuin osakaskunnilta pyydyslupan ostaneeissa.

Taulukko 14. Lappajärven vapaa-ajankalastuksen saalisosuudet (%) pyyntivälineittäin tai -menetelminä eri vuosina. Tulokset ovat seuraavista
raporteista: Tuhkanen ym. 2002, Tuhkanen 2003, Teppo ym. 2003, Alaja 2006, Seppälä 2007, Alaja 2011, 2014, 2015, Tolonen 2019.

Pyyntiväline tai -menetelmä	2000	2002	2006	2009	2013	2018	2020
Muikkuverkko	9,6	11,1	4,6	2,4	3,8	1,2	3,5
Verkko 25-33 mm	1,7	0,8	1,0	0,7	0,0	0,0	0,0
Verkko 34-40 mm	1,4	4,3	5,0	4,8	2,0	0,0	1,0
Verkko 41-55 mm	26,1	31,3	29,4	42,6	37,1	22,9	32,3
Verkko yli 55 mm	2,7	6,3	4,6	2,9	9,8	6,1	9,9
Katiska	13,6	11,2	6,9	7,1	6,3	1,7	8,4
Rysä	0,1	0,9	2,0	3,8	1,1	0,0	1,5
Syötti- ja iskukoukku	1,4	1,9	0,7	0,8	0,2	0,0	0,1
Pitkäsiima	0,0	0,0	0,5	0,0	0,1	0,0	0,2
Heittouistin	3,3	1,7	3,5	3,4	3,1	19,0	10,0
Vetouistelu	10,7	10,2	15,3	18,1	18,8	22,4	19,7
Pilkki	29,4	20,2	26,6	10,7	10,8	18,6	9,0
Onki	(ei eritelty)	(ei eritelty)	(ei eritelty)	2,6	3,1	2,3	3,7
Tuulastus	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	3,5	0,5
Muut/erittelemätön	0,0	0,0	0,0	0,0	3,6	2,3	0,2
Yhteensä	100	100	100	100	100	100	100

Taulukko 15. Evijärven vapaa-ajankalastuksen saalisosuudet (%) pyyntivälineittäin tai -menetelmittäin eri vuosina. Tulokset ovat seuraavista raporteista: Tuhkanen ym. 2002, Tuhkanen 2003, Teppo ym. 2003, Alaja 2006, Seppälä 2007, Alaja 2011, 2014, 2015, Tolonen 2019.

Pyyntiväline tai -menetelmä	2000	2002	2004	2009	2013	2018	2020
Muikkuverkko	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0
Verkko 25-33 mm	0,7	0,7	0,0	0,7	0,1	0,0	0,0
Verkko 34-40 mm	9,1	12,3	7,5	7,3	2,3	0,0	0,3
Verkko 41-55 mm	6,7	20,2	11,1	13,8	18,4	2,8	13,5
Verkko yli 55 mm	6,6	10,7	10,4	11,9	3,1	0,0	0,7
Katiska	23,3	27,9	37,0	33,5	24,8	13,0	32,7
Rysä	0,1	0,4	0,0	0,1	4,1	0,0	0,0
Syötti- ja iskukoukku	13,1	5,4	5,1	5,2	7,5	6,9	0,0
Pitkäsiima	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	9,7
Heittouistin	20,2	4,7	13,9	12,1	8,0	4,8	6,0
Vetouistelu	(ei eritelty)	10,9	(ei eritelty)	6,6	16,6	66,5	27,5
Pilkki	10,9	6,2	7,1	3,0	6,8	3,3	6,6
Onki	4,8	(ei eritelty)	5,2	4,4	6,8	1,8	2,9
Tuulastus	4,4	0,6	2,5	1,3	1,5	0,8	0,0
Muut/erittelemätön	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Yhteensä	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

4.3 Saalisosuudet lajeittain

Lappajärven vapaa-ajankalastajien kuhan saalisosuus oli vuonna 2020 11 prosenttiyksikköä pienempi kuin edellisessä tiedustelussa (taulukko 16). Myös ahvenen osuus saaliista oli edellistä tiedustelua pienempi. Yli 30 % Lappajärven saaliista koostui vuonna 2020 hauesta, mikä oli hauen korkein saalisosuus vuoden 2000 tiedustelusta lähtien. Muikun osuus saaliista oli kolminkertainen viime tiedusteluun verrattuna. Särjen, mateen, taimenen ja lahnan osuus saaliista oli suurempi kuin vuonna 2018. Siian osuus oli samankokoinen vuoteen 2018 verrattuna.

Vuoden 2018 tiedustelussa hauen saalisosuus Evijärven saaliista oli 75 % (taulukko 16). Hauen saalisosuus vuonna 2020 oli edelleen suurin Evijärven saaliista, mutta hauen saalisosuus laski noin puoleen. Vuonna 2020 hauen osuus oli siis samalla tasolla vuoden 2009 ja 2013 tiedustelujen kanssa. Evijärvestä pyydettiin vuonna 2020 enemmän ahventa, lahnaa ja särkeä vuoteen 2018 verrattuna. Ahvenen saalisosuus oli ennätyskallisen suuri vuonna 2020. Kuhaa ei pyydetty lainkaan Evijärvestä vuonna 2020. Edellisessä tiedustelussa vuonna 2018 kuhan esiintymisestä ei saatu varmuutta ristiriitaisesti ilmoitettujen saalistietojen vuoksi. Kuhan esiintymisestä Evijärvellä ei tiedetä myöskään vuonna 2015, sillä saalistiedot (kuha 3 %) kerättiin Evijärvestä ja Kerttuanjärvestä erittelemättä niitä järvittäin (Tamminen 2016). Taimen, muikku ja siika puuttuivat Evijärven saaliista vuonna 2020 edellisten tiedustelujen tapaan.

Taulukko 16. Lappajärven ja Evijärven vapaa-ajankalastuksen saalisosuudet lajeittain eri vuosina.

Laji	Lappajärvi							Evijärvi						
	2000	2002	2006	2009	2013	2018	2020	2001	2002	2004	2009	2013	2018	2020
Ahven	27,2	29,2	32,1	24,6	26,2	30,1	25,1	19,3	25,5	25,1	18,3	26,4	14,9	27,5
Kuha	2,5	6,4	16,9	26,2	31,3	33,8	22,9	0	0	0	0,7	0,7	1	0,0
Hauki	24,9	24,3	20,5	19,9	15,4	20,2	30,4	45,5	28,8	32,4	42,8	35,5	75	38,1
Made	6,8	4,3	4,1	3,3	3,6	1,8	2,6	0,5	11,6	0,4	0,4	0,6	0	0,2
Lahna	4,2	6,2	5,8	9,7	5	6,4	8,1	18,4	14,2	20,9	19,7	12,9	2,6	12,4
Särki	18	7	5,8	4,4	6,1	2,3	2,9	15	11,2	20	15,1	22,3	6,4	18,3
Muikku	7,6	11,7	5,4	2,1	2,3	0,9	2,6	0	0	0	0	0	0	0,0
Siika	7,4	9,5	7,3	7,6	8	3,9	3,8	0,8	0,2	0	<0,1	<0,1	0	0,0
Taimen	1,1	1,2	1,7	1,5	1,1	0,2	0,8	0	0,1	0,1	<0,1	<0,1	0	0,0
Muut lajit	0,2	0,3	0,2	0,7	0,9	0,2	1,1	0,5	8,4	1,2	2,9	1,5	0,1	3,4
Yhteensä	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

4.4 Kalastajien mielipiteet kalakantojen tilasta

Ensisijaisesti Lappajärvellä kalastaneiden mielipiteissä kalakantojen tilasta oli pieniä eroja vuoden 2018 tiedusteluun. Vastanneista 40 % arvioi kuhakannan olevan vähintään runsas vuonna 2020, kun taas vuoden 2018 tiedustelussa 59 % piti kuhakantaa vähintään runsaana. Siikakannan arvioi olevan heikko tai olematon 49 % vuonna 2020 vastanneista, kun vuonna 2018 vastaava osuus oli 60 %. Taimenkannan arvioi heikoksi tai kadonneeksi 87 % vastanneista vuonna 2020, kun vuonna 2018 osuus oli 95 %. Vastausten erojen perusteella vaikuttaisi siltä, että kuhan koettiin vähentyneen ja siian ja taimenen runsastuneen vuodesta 2018 vuoteen 2020. Lappajärvellä kalastaneiden saaliissa kuhan osuus vuonna 2020 oli pienempi ja taimenen osuus suurempi kuin vuonna 2018. Mielipiteissä havaitut erot tiedustelujen välillä olivat siten yhteneväisiä saalisosuuksien eroihin kuhalla ja taimenella.

Evijärvellä kalastaneista 95 % piti särkeä, 74 % haukea ja 68 % lahnaa vähintään runsaina vuonna 2020. Samojen lajien kannat arvioitiin vahvimiksi myös viime tiedustelussa, joten tilanne pysyi siltä osin samana. Kaikkien vuosien 2018 ja 2020 tiedusteluihin vastanneiden mielestä taimenen, siian, ravun ja muikun kannat olivat heikkoja tai puuttuivat kokonaan. Osa vastanneista ilmoitti, että Evijärven lajistosta puuttuu kuha (vuonna 2018 7 % vastanneista, vuonna 2020 37 %), joten käsitys on synkentyntä istutuksista huolimatta.

4.5 Istutettujen lajien saalisarviot vapaa-ajankalastajilla

Tässä tutkimuksessa ei voitu arvioida kaikkien kalastajien määriä vesistöittäin, sillä tiedustelu oli suunnattu vain kalastusta harjoittaville talouksille eikä satunnaiselle osalle väestöstä. Aiemmissa väestörekisteripohjaisissa tiedusteluissa on arvioitu, että vapaa-ajankalastusta ensisijaisesti Lappajärvellä harjoittavia talouksia on ollut eri vuosina noin 1 100–1 600, Evijärvellä 300–560, Välijoella 40–150 ja Ähtävänjoen yläosalla 15–100 kpl. Lisäksi tiedetään, että Vimpelinjoelle on ostanut kalastusluvan 30 henkilöä vuonna 2017 (Tolonen 2019).

Olettaen että tähän tiedusteluun vastanneiden vapaa-ajankalastajien saalis edustaa keskimääräistä kalastaneen ruokakunnan saalista, ja että kalastaneita tuloksia olisi ollut vuonna 2020 vähintään edellisten vuosien vähimmäisarvon verran, vapaa-ajankalastajat olisivat saaneet Lappajärveltä siikaa vähintään 3 tn ((335 kg/124 ruokakunta) * 1100 ruokakunta) ja taimenta 639 kg. Vastaavasti taimenta olisi saatu Vimpelinjoesta 259 kg. Aiemmissa tiedusteluissa vapaa-ajankalastajien on arvioitu pyytäneen Lappajärvestä siikaa noin 4–11 tn ja taimenta noin 200–1 500 kg. Vimpelinjokeen kalastusluvan ostaneet vastaajat saivat taimenta 95 kg vuonna 2011 ja 32 kg vuonna 2017 (Tolonen 2019). Lappajärven siikasaalisarvio oli siten aiempaa pienempi, kun taas taimensaalisarvio oli suurempi kuin edellisessä tiedustelussa. Vimpelinjoen taimensaalisarvio oli hyvin suuri. Epävarmuutta Vimpelinjoen taimensaalisarvion tuo vähäisen vastaajamäärän lisäksi se, että valtaosan saaliista (98 %) oli ilmoittanut yksi ruokakunta, jonka taimensaalis oli huomattava.

5 Yhteenveto

Valtiolle on myönnetty lupa Lappajärven ja Evijärven vedenkorkeuden säännöstelyyn. Säännöstelystä kalastukselle aiheutuneen vahingon korvaamiseksi luvanhaltija on veloitettu kalaistutuksiin ja niiden vaikutusten tarkkailuun. Vuoden 2020 kalasaaliita tiedusteltiin Lappajärven, Alajärven, Vimpelin ja Evijärven kunnissa asuvilta kalastonhoitomaksun maksaneilta ja Lappajärven yleisvesialueelle pyydysluvan ostaneilta ruokakunnilta. Kalastustiedusteluun vastasi yhteensä 300 taloutta, joiden osuus oli 54 % tiedustelluista. Kalastaneita ruokakuntia oli yhteensä 160 kpl, joten vastanneista 53 % oli kalastanut ainakin jossain tiedusteluun kuuluneessa vesistössä.

Vapaa-ajankalastajat saivat vuonna 2020 Lappajärvestä suurimmat saaliit 41–55 mm ja yli 55 mm verkoilla, vetouistimella ja heittouistimella. Evijärvestä saatiin suurimmat saalismäärät katiskalla, vetouistimella sekä 41–55 mm verkolla. Välijoen saaliista valtaosa pyydettiin katiskalla, heittouistimella sekä vetouistimella. Ähtävänjoen saaliista 87 % pyydettiin pilkillä ja ongella. Vimpelinjoen saaliisosuudesta 74 % pyydettiin muikkuverkolla ja perhovalla.

Lappajärvestä vapaa-ajankalastajat saivat eniten haukea (30 %), ahventa (25 %) ja kuhaa (23 %), kun taas kaupalliset kalastajat saivat kuhaa (49 %) ja särkeä (22 %). Vapaa-ajankalastajat saivat Evijärvestä eniten haukea (38 %), ahventa (28 %) ja särkeä (18 %), kun taas valtaosa hoitokalastussaaliista oli särkeä. Hauki (59 %) ja ahven (17 %) olivat Välijoen runsaimmat saalislajit. Ähtävänjoen saalis koostui suurelta osin särjestä ja lahnasta. Vimpelinjoen saaliista 31 % koostui taimenesta, 30 % hauesta ja 22 % harjukselta. Lappajärvestä kalastaneista ruokakunnista 64 % oli saanut kuhaa, 30 % siikaa ja 13 % taimenta. Kuhaa saivat myös 15 % Vimpelinoessa kalastaneista ja 4 % Välijoessa kalastaneista ruokakunnista. Taimenta oli saanut kolmasosa Vimpelinjoessa kalastaneista. Evijärvestä ja Ähtävänjoessa kalastaneista kukaan ei saanut kuhaa, siikaa tai taimenta.

Kalastusta Lappajärvellä ja Evijärvellä vuonna 2020 olivat enemmistön mielestä haitanneet vedenkorkeuden vaihtelu, alhainen vedenkorkeus kesällä, säännöstely, pyydysten likaantuminen, heikko vedenlaatu, veden saameus, leväkukinnat, lisääntynyt vesikasvillisuus ja heikot saalisalakannat. Lisäksi enemmistöä häiritsivät Lappajärvellä luontaiset tekijät ja Evijärvellä alhainen vedenkorkeus talvella, vesistön mataluus ja runsas ”roskakalankanta”.

Vapaa-ajankalastajat saivat Lappajärvestä vuonna 2020 verkoilla ja katiskoilla vuoden 2018 tiedustelua suuremmat saalisosuudet. Vuoden 2018 tiedustelussa passiivisten pyydysten saalisosuudet olivat alhaisia ja aktiivisten pyydysten saalisuus oli passiivisia suurempi. Vuoden 2020 tiedustelussa passiivisten pyydysten saalisuus nousi edelliseen tiedusteluun verrattuna, kun taas aktiivisten pyyntimenetelmien saalisuus laski hiukan. Tuloksesta selviää kuitenkin, että vapaa-ajankalastajat ovat pitkällä aikavälillä suosineet enenevässä määrin vapakalastusta. Passiivisten pyydysten eli verkkojen ja katiskan saalisuuden lasku sekä heitto- ja vetouistelun saalisuuden nousu viimeisen vuosikymmenen aikana heijastavat kalastuksessa tapahtuneita valtakunnallisia muutoksia, mutta saattoivat osin aiheutua otannassa tapahtuneista muutoksista.

Lappajärvestä kuhan saalisosuudet olivat vuonna 2020 pienemmät kuin vuosien 2009, 2013 ja 2018 tiedusteluissa. Käännä näkyy hyvin runsausarvion muutoksessa. Särjen ja mateen saalisosuudet olivat suuremmat vuoden 2018 tiedusteluun verrattuna, mutta olivat pienemmät kuin vuosien 2000–2013 tiedusteluissa. Hauen osuus Lappajärven saaliista oli ennätysellinen vuonna 2020, kun taas lahnan osuus oli tiedustelujen toiseksi suurin. Muikun saalisuus oli vuoden 2018 tiedustelua suurempi ja oli samaa luokkaa kuin vuoden 2009 ja 2013 tiedusteluissa. Siian osuus saaliista oli samaa luokkaa kuin vuoden 2018 tiedustelussa, ollen kuitenkin tiedustelujen alin. Evijärvestä ahvenen saalisuus oli ennätysellinen. Lahnan saalisuus oli huomattavasti edellistiedustelun osuutta suurempi ja oli samaa luokkaa vuoden 2013 tiedustelun kanssa. Särjen saalisuus oli tiedustelujen kolmanneksi suurin. Hauen osuus puolittui edellisestä tiedustelusta ja oli samaa luokkaa kuin vuoden 2013 tiedustelussa.

Saalisuuksissa ja kalakantojen runsausarvioissa havaitut yhteneväiset muutokset viittaavat siihen, että Lappajärven kuhakanta oli heikentynyt selvästi ja taimenkanta vahvistunut hieman vuodesta 2018 vuoteen 2020. Siian saalisuus pysyi samana, mutta mielipiteissä oli lievää muutosta kannan vahvistumisen puolesta. Särjen, hauen ja lahnan kantojen arvioitiin olevan Evijärvestä vahvoja kahdessa viimeisimmässä tiedustelussa, vaikka hauen saalisuus puolittui ja särjen sekä lahnan osuudet kasvoivat merkittävästi.

Lähteet

- Alaja, H. 2006. Lappa- ja Evijärven säännöstelyyn liittyvä kalataloudellinen tarkkailu vuosina 2004 ja 2005. Länsi-Suomen ympäristökeskus. 33 s.
- Alaja, H. 2011. Lappa- ja Evijärven säännöstelyyn liittyvä kalataloudellinen velvoitetarkkailu vuosina 2009–2010, Väliraportti. Jyväskylän yliopisto. Ympäristöntutkimuskeskus. Tutkimusraportti 6/2011.
- Alaja, H. 2014. Lappa- ja Evijärven säännöstelyyn liittyvä kalataloudellinen velvoitetarkkailu vuosina 2011 ja 2013, Väliraportti. Nab Labs Oy. Tutkimusraportti 187/2014.
- Alaja, H. 2015. Lappa- ja Evijärven säännöstelyn kalataloudellinen velvoitetarkkailu vuosina 2009–2015 –Loppuraportti. Nab Labs Oy. Tutkimusraportti 213/2015.
- Seppälä, T. 2017. Lappajärven vapaa-ajan kalastus vuonna 2006. Länsi-Suomen ympäristökeskus. 11 s.
- Suomen virallinen tilasto (SVT). Vapaa-ajankalastus [verkkojulkaisu]. Helsinki: Luonnonvarakeskus [viitattu 15.5.2019]. Saanti-tapa: <http://stat.luke.fi/vapaa-ajankalastus>
- Tamminen, P. 2016. Ähtävänjoen, Kruunupyynjoen ja Purmonjoen yhteistarkkailun kalataloudellinen tarkkailu 2014–2015. Ahma Ympäristö Oy.
- Teppo, A., Tuhkanen, J., Aaltonen, E. K. 2003. Vapaa-ajan kalastus Alajärven, Evijärven ja Lappajärven alueilla vuonna 2002. Länsi-Suomen ympäristökeskuksen moniste 101/2003.
- Tolonen, M. 2019. Lappajärven ja Evijärven kalastustiedustelu 2018. Säännöstelyluvan mukainen velvoitetarkkailu. Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
- Tolonen, M. 2019. Vimpelinjoen tulvasuojelu ja kunnostus -hankkeen velvoitetarkkailu: Loppuraportti. Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, käsikirjoitus.
- Tuhkanen, J., Huovinen, T. & Teppo, A. 2002. Lappajärven kalasto ja kalastus 2000-luvun vaihteessa. Länsi-Suomen ympäristökeskus. Alueelliset ympäristöjulkaisut 210. 92 s.
- Tuhkanen, J. 2003. Lappa- ja Evijärven säännöstelyyn liittyvä kalataloudellinen tarkkailu vuonna 2001. Länsi-Suomen ympäristökeskuksen moniste 102/2003. 40 s.

Liitteet

Liite 1. Tiedustelulomake.

1. Kalastiko joku ruokakuntanne jäsenistä alla mainituilla vesialueilla vuonna 2020? **Ympyröikää kalastusalueenne (A-E). Kartta on viimeisellä sivulla. Jos ette kalastaneet lainkaan, ympyröikää vaihtoehto F.**

A	Lappajärvi
B	Väljoki (Niskan padon ja Evijärven välillä)
C	Evijärvi
D	Ähtävänjoen yläosa (Kaarenhaaran säännöstelypadon ja Kattilakosken voimalaitoksen välillä)
E	Vimpelinjoki eli Savonjoki (pääuoma Savonjärven ja Lappajärven välillä)
F	Emme kalastaneet edellä mainituilla vesialueilla vuonna 2020. Palauttakaa kysely!

2. Mikä oli ruokakuntanne **tärkein** kalastusalue vuonna 2020? Ympyröikää vain yksi vaihtoehto.

A	Lappajärvi
B	Väljoki (Niskan padon ja Evijärven välillä)
C	Evijärvi
D	Ähtävänjoen yläosa (Kaarenhaaran säännöstelypadon ja Kattilakosken voimalaitoksen välillä)
E	Vimpelinjoki eli Savonjoki (pääuoma Savonjärven ja Lappajärven välillä)

3. Vuonna 2020 ruokakuntaamme kuului _____ henkilöä, joista kalastukseen osallistui _____ henkilöä.

4. Ruokakuntamme kalastus oli vuonna 2020 ensisijaisesti (**Ympyröikää sopiva vaihtoehto**):

A	Virkistys- tai kotitarvekalastusta
B	Kaupallista kalastusta

5. Saiko ruokakuntanne saaliiksi taimenia, siikoja tai kuhaa tutkimusalueelta vuonna 2020? **Arvioikaa kyseisten lajien saalismäärät (kpl ja kg) alueittain.**

Alue	taimen, kpl	taimen, kg	siika, kpl	siika, kg	kuha, kpl	kuha, kg
A. Lappajärvi						
B. Väljoki						
C. Evijärvi						
D. Ähtävänjoen yläosa						
E. Vimpelinjoki						

SEURAAVAT KYSYMYKSET (6-8) KOSKEVAT VAIN RUOKAKUNTANNE TÄRKEINTÄ KALASTUSALUETTA, JOTA KÄSITELTIIN KOHDASSA 2:

6. Arvioikaa tärkeimmän kalastusalueenne kala- ja rapukantojen runsautta vuonna 2020. **Rasti ruutuun.**

Laji	Erittäin runsas	Runsas	Kohtalainen	Heikko	Erittäin heikko	Puuttuu alueelta
Ahven						
Hauki						
Made						
Kuha						
Lahna						
Särki						
Muut särkikalat						
Muikku						
Kuore						
Siika						
Taimen						
Rapu						
Muu, mikä? _____						

7. Arvioikaa kuinka paljon seuraavat tekijät haittasivat ruokakuntanne kalastusta tärkeimmällä kalastusalueellanne vuonna 2020. **Rasti ruutuun.**

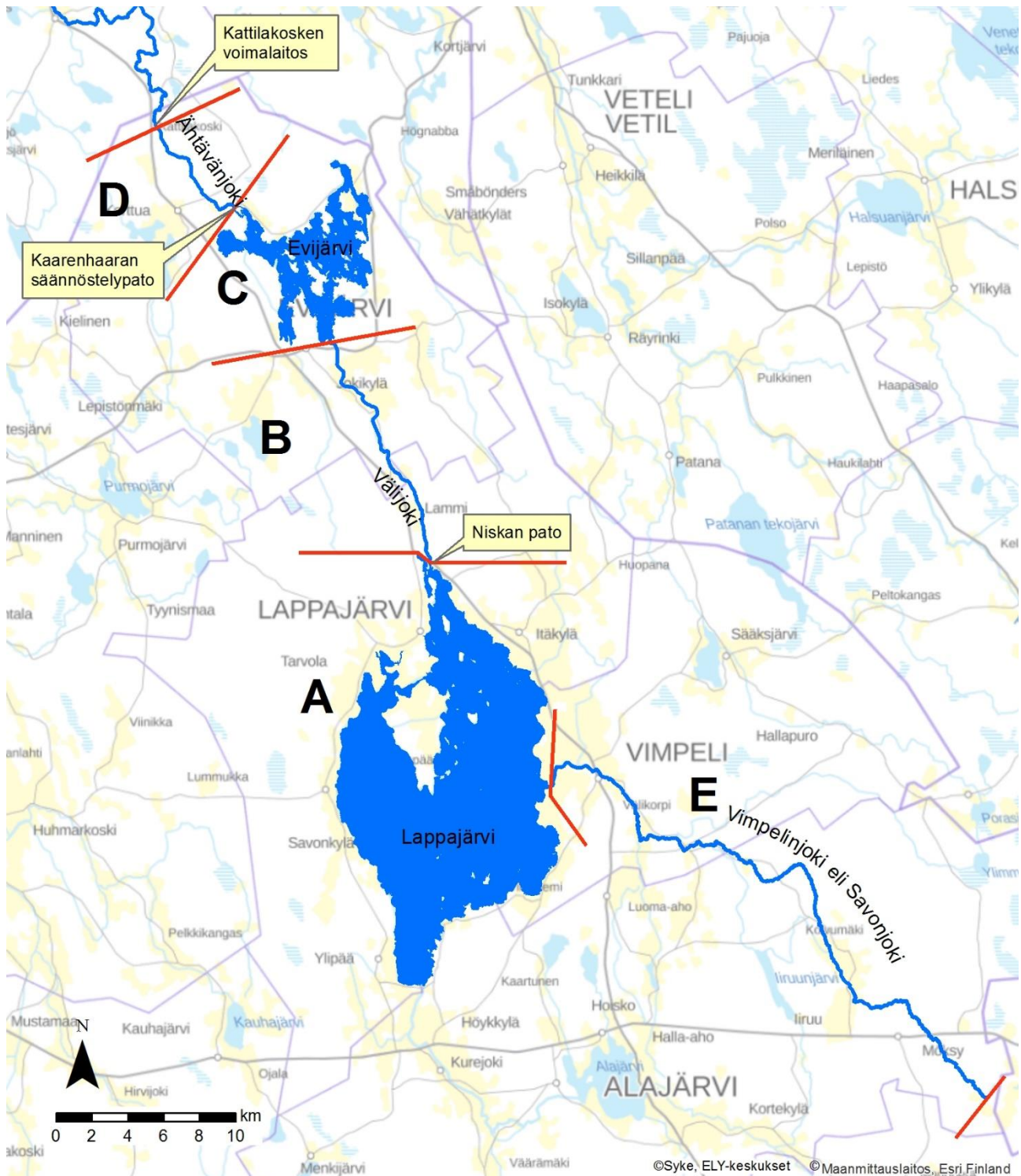
Haittaavat tekijät	Erittäin paljon	Paljon	Jonkin verran	Ei lainkaan	En osaa sanoa
Voimakas vedenkorkeuden vaihtelu					
Alhainen vedenkorkeus talvella					
Alhainen vedenkorkeus kesällä					
Säännöstely					
Pyydysten likaantuminen					
Luontaiset tekijät (sääolot ym.)					
Vesistön mataluus					
Heikko veden laatu					
Veden sameus					
Leväkukinnat					
Lisääntynyt vesikasvillisuus					
Kalojen makuvirheet					
Runsas ”roskakalakanta”					
Heikot saaliskalakannat					
Istutukset (lajit, istutusmäärät ym.)					
Vesiliikenne					
Kalastajien määrä					
Kalastusrajoitukset					
Muu tekijä, mikä? _____					

8. Arvioikaa alla olevaan taulukkoon **ruokakuntanne vuonna 2020** eri pyydyksillä saama kalansaalis **kilogrammoina (kg)** ja rapusaalis kappa-lemääränä (kpl) **tärkeimmän** kalastusvesistönne osalta (ks. kysymys 2). Arvioikaa myös: A) Monenako päivänä vuodessa kalastitte kullakin pyydystyypillä? (kohta A, kpl) ja B) Montako pyydystä oli keskimäärin yhtä aikaa pyynnissä? (kohta B, kpl). Uistimen, ongen ja pilkin osalta kohtaan A ilmoitetaan kalastuskertojen määrä (kpl) ja kohtaan B keskimääräinen kalastuksessa käytettyjen vapojen määrä (kpl).

	A	B	RUOKAKUNTANNE ERI PYYDYKSILLÄ SAAMA SAALIS														
			Ahven (kg)	Kiiski (kg)	Kuha (kg)	Hauki (kg)	Made (kg)	Lahna (kg)	Särki (kg)	Kuore (kg)	Muikku (kg)	Siika (kg)	Taimen (kg)	Harjus (kg)	Muu? (kg)	Jokirapu (kpl)	Täplärapu (kpl)
Muikkuverkko																	
Verkko <34 mm																	
Verkko 34-40 mm																	
Verkko 41-55 mm																	
Verkko >55 mm																	
Katiska																	
Rysä																	
Pitkäsiima																	
Syöttikoukku																	
Heittouistin																	
Vetouistelu																	
Pilkki																	
Onki																	
Tuulastus																	
Rapumerta																	
Muu? _____																	

Merkitkää kalastuspaikkojenne likimääräinen sijainti ympäröimällä alla olevaan karttaan. A=Lappajärvi, B=Väljoki (Niskan padolta Evijärvelle), C=Evijärvi, D=Ähtävänjoen yläosa (Kaarenhaaran säännöstelypadolta Kattilakosken voimalaitokselle), E=Vimpelinjoki (Savonjoki)

9. Lisätietoja tai mielipiteitä kalastukseen liittyvistä asioista tutkimusalueella.

Julkaisusarjan nimi ja numero Raportteja 41/2021				
Vastuualue Ympäristö ja luonnonvarat				
Tekijät Linus Lähteenmäki		Julkaisu-aika Elokuu 2021		
		Kustantaja Julkaisija Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus		
		Hankkeen rahoittaja toimeksiantaja		
Julkaisun nimi Lappajärven ja Evijärven kalastustiedustelu 2020 Säännöstelyluvan mukainen velvoitetarkkailu				
Tiivistelmä Valtiolle on myönnetty lupa Lappajärven ja Evijärven vedenkorkeuden säännöstelyyn. Säännöstelystä kalastukselle aiheutuneen vahingon korvaamiseksi luvanhaltija on veloitettu kalaistutuksiin ja niiden vaikutusten tarkkailuun. Vuoden 2020 kalasaaliita tiedusteltiin Lappajärven, Alajärven, Vimpelin ja Evijärven kunnissa asuivilta kalastonhoitomaksun maksaneilta ja Lappajärven yleisvesialueelle pyydysluvan ostaneilta ruokakunnilta. Kalastustiedusteluun vastasi yhteensä 300 taloutta, joiden osuus oli 54 % tiedustelluista. Kalastaneita ruokakuntia oli yhteensä 160 kpl, joten vastanneista 53 % oli kalastanut ainakin jossain tiedusteluun kuuluneessa vesistössä. Vapaa-ajankalastajat saivat vuonna 2020 Lappajärvestä suurimmat saaliit 41–55 mm ja yli 55 mm verkoilla, vetouistimella ja heittouistimella. Evijärvestä saatiin suurimmat saalismäärät katiskalla, vetouistimella sekä 41–55 mm verkolla. Välijoen saaliista valtaosa pyydettiin katiskalla, heittouistimella sekä vetouistimella. Ähtävänjoen saaliista 87 % pyydettiin pilkillä ja ongella. Vimpelinjoen saaliiosuudesta 74 % pyydettiin muikkuverkolla ja perhovavalla. Lappajärvestä vapaa-ajankalastajat saivat eniten haukea (30 %), ahventa (25 %) ja kuhaa (23 %), kun taas kaupalliset kalastajat saivat kuhaa (49 %) ja särkeä (22 %). Vapaa-ajankalastajat saivat Evijärvestä eniten haukea (38 %), ahventa (28 %) ja särkeä (18 %), kun taas valtaosa hoitokalastussaaliista oli särkeä. Hauki (59 %) ja ahven (17 %) olivat Välijoen runsaimmat saalislajit. Ähtävänjoen saalis koostui suurelta osin särjestä ja lahnasta. Vimpelinjoen saaliista 31 % koostui taimenesta, 30 % hauesta ja 22 % harjuksesta. Lappajärnessä kuhan saalisosuudet olivat vuonna 2020 pienemmät kuin vuosien 2009, 2013 ja 2018 tiedusteluissa. Hauen osuus Lappajärven saaliista oli ennätysellinen vuonna 2020, kun taas lahnan osuus oli tiedustelujen toiseksi suurin. Evijärnessä ahvenen saalisuus oli ennätysellinen, mutta hauen osuus puolittui edellisestä tiedustelusta ja oli samaa luokkaa kuin vuonna 2013.				
Asiasanat (YSA:n mukaan) Lappajärvi, Evijärvi, velvoitetarkkailu, kalasto				
ISBN (painettu)	ISBN (PDF) 978-952-398-023-5	ISSN-L	ISSN (painettu)	ISSN (verkojulkaisu) 2242-2854
www www.doria.fi/ely-keskus		URN URN:ISBN:978-952-398-023-5	Kieli suomi	Sivumäärä 28
Julkaisun myynti/jakaja Julkaisu on Kansalliskirjaston ylläpitämässä julkaisuarkistossa Doria: doria.fi/ely-keskus				
Kustannuspaikka ja aika Vaasa, 26.8.2021				

Valtiolle on myönnetty lupa Lappajärven ja Evijärven vedenkorkeuden säännöstelyyn. Säännöstelystä kalastukselle aiheutuneen vahingon korvaamiseksi luvanhaltija on veloitettu kalaistutuksiin ja niiden vaikutusten tarkkailuun. Vuoden 2020 kalasaaliita tiedusteltiin Lappajärven, Alajärven, Vimpelin ja Evijärven kunnissa asuvilta kalastonhoitomaksun maksaneilta ja Lappajärven yleisvesialueelle pyydysluvan ostaneilta ruokakunnilta. Kalastustiedusteluun vastasi yhteensä 300 taloutta, joiden osuus oli 54 % tiedustelluista. Kalastaneita ruokakuntia oli yhteensä 160 kpl, joten vastanneista 53 % oli kalastanut ainakin jossain tiedusteluun kuuluneessa vesistöissä.

RAPORTTEJA 41 | 2021
LAPPAJÄRVEN JA EVIJÄRVEN KALASTUSTIEDUSTELU 2020
SÄÄNNÖSTELYLUVAN MUKAINEN VELVOITETARKKAILU

Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

2. korjattu painos
ISBN 978-952-398-023-5 (PDF)
ISSN-L 2242-2846
ISSN 2242-2854 (verkkojulkaisu)

URN:ISBN:978-952-398-023-5

www.doria.fi/ely-keskus